

Katja Taipalus

Lausunto

SP 121/C11.3/2022

1 (3)

15.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Talousvaliokunta

Lausuntopyyntö

Talousvaliokunnan kuulemispyyntö koskien HE 22/2022 vp Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä ja siihen liittyviksi laeiksi

Kiitän mahdollisuudesta lausua tästä aiheesta. Valmisteilla oleva positiivinen luottorekisteri on tärkeä toimenpide kansalaisten liiallisen velkaantumisen ja siihen liittyvien riskien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Erittäin tärkeänä tavoitteena on pidettävä tietosisällöltään kattavan rekisterin luomista, jonka tiedot ovat mahdollisimman täsmällisiä ja ajantasaisia. Rahoitusmarkkinoiden innovaatiot ja luottomarkkinoiden toimintamuutokset on tärkeää huomioida rekisterin valmistelussa, jotta rekisteri säilyttää tarkoituksenmukaisuutensa pitkään. Kattavuudella poistetaan mahdollisuus kiertää sääntelyä ja pienennetään velkaantumisen katvealueita – sillä varmistetaan osaltaan sääntely- ja politiikkapäätösten tasapuolinen kohdentuminen toimijakentässä

Positiivinen luottotietorekisteri on tarkoitus ottaa käyttöön 1.4.2024. Ehdotuksen mukaan rekisteriin tallennetaan tietoja luonnollisten henkilöiden luotoista ja tuloista. Rekisterin avulla luotonantajat voivat arvioida lainanhakijan maksukykyä aiempaa kattavammin ja luotettavammin. Luotonottajat kykenevät hallitsemaan omaa talouttaan aikaisempaa paremmin, kun tiedot ovat saatavilla keskiteysti yhdestä paikasta. Viranomaiset pystyvät seuraamaan ja valvomaan rahoitusvakauden ja luottomarkkinoiden kehitystä sekä arvioimaan tarvetta politiikkatoimenpiteille, jotka voidaan perustaa kattaviin ja kaikille raportioijille määritelmällisesti yhteismitallisiin tietoihin.

Pidämme erittäin tärkeänä, että esityksen mukaisesti positiivisesta luottorekisteristä voidaan luovuttaa Suomen Pankille salassapitosäännösten estämättä tietoja Euroopan Keskuspankin neuvoston määrittelemän rahapolitiikan toteuttamiseen, rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta huolehtimiseen, rahoitusjärjestelmän kehittämiseen sekä Suomen Pankin toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen laatimiseen ja julkaisemiseen.

Rekisterin tietoja voidaan hyödyntää laajasti Suomen Pankissa makrovakauseräpolitiikan valmistelussa ja politiikkatoimenpiteiden suunnittelussa sekä politiikan vaikutusten arvioinnissa sekä rahoitusvakauden analyysitehtävissä. Tiedoilla pystytään täydentämään ja syventämään myös olennaisilta osin olemassa olevaa tilastotuotantoa.

Katja Taipalus

Lausunto

SP 121/C11.3/2022

2 (3)

15.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Luottotietorekisterillä on suuri merkitys Suomen Pankissa tehtävän rahoitusmarkkinoiden vakauden arvioinnin ja seurannan näkökulmasta. Luottotietomarkkinoiden seurannan ja analyysin näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että viranomaisilla on käytettävissään kattavat, laajat sekä yhdenmukaisilla määritelmillä raportoidut tiedot kaikilta luotonantajilta. Tämä parantaa analyysien tarkkuutta ja tarpeelliseksi katsottujen politiikkatoimenpiteiden mitoitusta sekä toimenpiteiden tehokkuutta ja oikeaa kohdentamista. Vastaavasti toimenpiteiden vaikutusten arviointi helpottuu. Näin ollen arvioimme positiivisen luottorekisterin toteutumisella hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla olevan myönteinen vaikutus Suomen Pankin kykyyn toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään.

Ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi on tärkeää, että luoton myöntäjillä olisi käytettävissään mahdollisimman kattavat ja ajantasaiset tiedot luotonhakijan tilanteesta sekä velkojen että tulojen osalta. Pidämme myönteisenä, että sekä esityksessä mainittu tietojen ilmoittaminen rekisteriin että rekisteritietojen käyttö luottokelpoisuusarvioinnissa on pakollista. Ylivelkaantumisen torjunnassa on olennaista, että luottorekisteritietojen käyttöä osana luottokelpoisuuden arviointia edellytetään ja sen toteutumista valvotaan. Tietojen tietosisällön laadun varmistamiseksi on tärkeää, että myös ilmoitusvelvollisuuden toteutumista valvottaisiin.

Luotonhoitokyvyn arvioimiseksi tarvittavat tiedot on perusteltua olla saatavilla yhdestä paikasta, tämän vuoksi Verohallinnon Tulorekisteriyksikköä on pidettävä tarkoituksenmukaisena rekisterinpitäjänä. Lisäksi Tulorekisteriyksiköllä on tulotietojärjestelmän toteutuksen kautta hankittua kattavaa kokemusta positiivisen luottotietorekisterin kaltaisen laajan tietojärjestelmän toteutuksesta, käytönotosta sekä rekisterin jatkuvasta toiminnasta.

Vastaavasti tietosuojan ja oman talouden hallinnan näkökulmasta on tärkeää, että rekisteröidyillä henkilöillä on mahdollisuus saada rekisteristä kattavat tiedot taloudellista tilannettaan koskien. Tämä edistäisi kokonaisvelkaantumisen hahmottamista ja ehkäisisi ylivelkaantumista. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta on tärkeää, että rekisteritiedoissa on alueellinen ulottuvuus: alueellisesta eriytymisestä on merkkejä jo tällä hetkellä.

Positiivisen luottorekisterin myötä kuva ylivelkaantumisen tilasta paranee, mutta valvontaviranomaisten toiminnan ja yhteiskunnallisen päätöksenteon kannalta rekisteri ei ensivaiheessa anna kattavaa kuvaa yksityishenkilöiden taloudellisista sitoumuksista. Tämän vuoksi tietosisältöä tulee edelleen kehittää. Tunnistettuihin jatkokehitystarpeisiin on hyvä ryhtyä välittömästi rekisterin ensimmäisen vaiheen valmistuttua ja mahdollisuuksien mukaan jo sitä ennen. Jotta rekisterin tietoja voidaan hyödyntää tehokkaasti, on suunnittelussa hyvä kiinnittää huomiota tietojen rikastamisen mahdollisuuksiin. Vakuustietojen kattavuutta on hyvä pyrkiä kehittämään rekisteristä saadun kokemuksen perusteella. Lisäksi, koska taloyhtiölainat edustavat arviolta 12,0% prosenttia kotitalouksien kokonaisvelasta, on kokonaisvelkaantumisen arvioimiseksi tieto yhtiölainojen määrästä olennainen.

Katja Taipalus

15.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

On totta, että luottotietorekisterillä voi olla vaikutusta luottojen saatavuuteen ja hinnoitteluun. Tämän seurauksena asiakaskohtaiset erot voivat korostua nykyisestä. Tämä johtuu osaltaan läpinäkyvyyden parantumisesta - kun luotonhakijan tilanteesta ja kaikista veloista on aikaisempaa parempi käsitys voi tämä vaikuttaa edellä mainitulla tavalla luottojen saatavuuteen.

Kunnioittavasti,

Katja Taipalus
Osastopäällikkö
Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto